

İŞÇİ EYLEMLERİNDE ÖDENEN BEDEL ARTIYOR

Aydınlık Dergisi, 30 Eylül 1995

Yıldırım Koç

TÜRK-İŞ, Türkiye tarihinin en büyük grevlerini sürdürüyor. Bu grevleri, geçmiş yıllardan beri gerçekleştirilen grev-dışı eylemlerle karşılaştırmakta yarar var.

Türkiye 1986 sonlarından itibaren grev-dışı eylemleri yaşamaya başladı. Bu eylemlerin kamuoyunun dikkatini çekmesi özellikle 1989 bahar eylemleri dalgasıyla oldu. Uygulandığı biçimiyle grev-dışı eylemler, sınıf mücadelesinde vur-kaç eylemleriydi.

Kamu kesiminde yürürlükte bulunan toplu iş sözleşmelerinde genellikle yer alan bir hükme göre, viziteye çıkan işçinin ücretinde herhangi bir kesinti yapılamaz. Bu nedenle, vizite eylemleri nedeniyle işçiler herhangi bir maddi kayba uğramadılar. Tek tük istisnalar olabilir. Ayrıca, güvenlik güçleri de bu konuda genellikle ciddi engeller yaratmadı.

Vizite eylemlerinden sonra işe gitmeme ve iş başında iş durdurma eylemleri gündeme geldi. Bunların en önemli ve yaygınları, 3 Ocak 1991 işe gitmeme, 20 Temmuz 1994 ve 8 Ağustos 1995 iş başında iş durdurma, 8 Ağustos gecesi işyerini terketmeme ve grev yasağı kapsamındaki işyerlerinin işçilerinin 20 Eylül 1995 günü işe gitmeme eylemleridir.

Bu eylemlerde risk artmaya başladı. 1976 yılında DİSK'in DGM direnişinden sonra işyerlerinde büyük bir kıyım yaşanmıştı. Bu eylemlerde ise öncü işçilerin yaygın biçimde cezalandırılması gibi bir yola başvurulmadı. Ancak ücret kesintileri gündeme gelmeye başladı.

Yürürlükteki İş Yasası'na göre, haftalık 45 saatlik çalışma süresini dolduran işçiye, hafta tatilinde çalışılmayan günün ücreti ödenir. Eğer işçi geçerli bir nedene dayanmadan 45 saatlik süreyi doldurmazsa, hafta tatili ücreti hakkını yitirir. Bir gün izinsiz ve geçerli bir mazerete dayanmadan işe gitmeyen işçi, işe gitmediği günün yevmiyesi ile hafta tatili ücretini yitirdi. Bu iki yevmiye kaybı birçok işyerinde sorun oldu. Bazı işçiler bu iki yevmiye kaybindan çok rahatsız oldular.

Ayrıca, bu eylemler nedeniyle davalar açıldı. Davaların bir bölümünde işçiler bir para cezası ödeyerek haklarında dava açılmasından ve sabıkalı olmaktan kurtuldular. İşçilerin bir bölümü, gerçekte çok düşük olan bu bedele bile karşı çıkarak, bu ceza parasının sendikaları tarafından ödenmesini istedi ve bunu sağladı.

Bazı işyerlerinin işçileri ise bu ceza parasını ödemeyerek, haklarında dava açılmasına yol açtı. Davaların aleyhte sonuçlandığı yerlerde ise hem para cezası ödendi, hem de bu işçiler sabıkalandı. Özellikle çocukları askeri okula veya polis okuluna girecek bazı işçiler, bu sabıkalılık nedeniyle çocuklarının bu okullara alınmadığını gördüler.

Diğer bir deyişle, işçiler eylemler ve mücadele sürecinde yavaş yavaş bedel ödemeye başladı.

Bugünkü toplu grevler bu açıdan ilginçtir.

Bugün grevde olan işçilerin çok büyük bir bölümü hayatlarında ilk defa grev yaşıyor. Liman İş Sendikası'nın İzmir Şube Başkanı Hanefi Yeşil, grev uygulama kararını astıktan sonra arkadaşlarına, "30 yıllık işçiliğim, sendikacılığım var, ilk defa grev yaşayacağım," demiş. Ertesi gün de, işçileri limanda toplamış, grevi anlatırken, kalp krizi geçirip, vefat etmiş. Bugün grev uygulanan işyerlerindeki 275 bin işçinin çok büyük bir bölümü de hayatlarında ilk kez

grev yapıyor, ilk kez grev nedeniyle, mücadelede kendi bilinçli eylemi nedeniyle ücretinden mahrum kalıyor.

Bugün yaşanan grevler, tarihimize Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin önemli eylemlerinden biri olarak geçecektir. Kamu sektöründe yüzbinlerce işçi ve ailesi, ilk kez giderek ciddileşen bedeller ödemeye başladı.

Etrafımızdaki birçok insan, belki çok uzaklarda olan günler için, dağı taşıyan yaşlı adam öyküsündeki kişinin sabır ve kararlılığı ile çok büyük fedakarlıklarda bulundu. Bugünün grevci işçilerinin grev nedeniyle karşı karşıya kaldıkları maddi zarar ile geleceği bilinçli ve gönüllü bir biçimde kurmaya çalışanların fedakarlıkları karşılaştırılmaz bile. Ancak dikkat edilmesi gereken nokta, işçi sınıfımızın artık kitlesel olarak bedel ödemeye başladığıdır. Bugün bu bedeli ödeyecekler, yarın ileri hak ve özgürlükler için daha da büyük bedeller ödemeyi göze alabilecekler.

Dünden bugüne gelen ve bugünden de yarına gidecek süreçte, daha güzel bir dünya ve Türkiye için göze alınan bedelin daha da artabilmesi için, işçi sınıfının bugün ödediği bedelin sonuçları alması gerekir. Bu grevler, bu açıdan da başarıyla sonuçlanmalıdır. İşte bu nedenle de, HAYDİ GREVLERLE DAYANIŞMAYA.